

Dikova-Favorska, O. M., Deriabina, S. V., & Zadorozhna L. K., Nikitenko R.I. ta in. (2023). Nova ukrainska shkola na zasadakh yednosti tsinnosti, zmistu i form. Tekhnolohichna osvitiia haluz. 5 klas. Odesa, Tekhnolohiia. <https://oano.od.ua/uk/site/tekhnologichna-osvitnya-g.html>.

Zadorozhna, O. I. (2017). Sutnist poniattia stratehichnoi kompetentnosti v suchasni linhvodydakytsi. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya: pedahohika, sotsialna robota, (2), 105–109.

Lomonosov, D. A. (2011). Sutnist poniattia «stratehiia» ta yoho vidminnosti vid taktyky y operatyvnykh dii. Ekonomichni innovatsii (zb. nauk. pr.), (45), 156–160.

Pereiaslavskaya, S. O., & Smahina, O. O. (2019). Heimifikatsiia yak suchasnyi napriam vitchyznianoi osvity. Vidkryte osvitiie e-seredovyshe suchasnoho universytetu. Spetsvyp., 250–260.

Strutynska, O. V., & Umryk, M. A. (2020). Suchasni osviti trends v umovakh rozvytku tsyfrovoho suspilstva. Innovatsiina pedahohika. Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v osviti, (26), 201–207.

Svitlana Deriabina,

Senior Lecturer at the Department of Teaching Methods and Content of Education,
Odessa Regional Academy of In-Service Education, Ukraine

Regina Nikitenko,

Senior Lecturer at the Department of Teaching Methods and Content of Education,
Odessa Regional Academy of In-Service Education, Ukraine

GAMIFIED LEARNING STRATEGY IN THE ACTIVITIES OF ART AND TECHNOLOGY TEACHERS

Abstract. *The article is devoted to the problem of applying a gamified learning strategy in the activity of a teacher. The purpose of the article is to substantiate the expediency of using gamification technology as a disruptive technology that provides a new impetus to the development of education, the possibility of adapting the educational needs of students. Special attention is paid to the definition of key concepts: educational strategy, strategic competence, gamified learning strategy, gamified space, designing a gamified space, routing a gamified lesson strategy in the online / offline space, etc.*

Keywords: *gamification, levels of gamification, strategies of gamified learning, routing, design of gamified space, visual routing.*

Дата надходження до редакції 04.04.2023

© Дерябіна С., Нікітенко Р., 2023

УДК 37.091.313(045)

Дерябіна Світлана Василівна,

старший викладач кафедри методики викладання і змісту освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»,
м. Одеса, Україна

Нікітенко Регіна Іванівна,

старший викладач кафедри методики викладання і змісту освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»,
м. Одеса, Україна

Чешенко Олена Іванівна,

методист науково-методичної лабораторії природничо-математичної,
інформатичної та STEM-освіти
кафедри методики викладання і змісту освіти КЗВО «Одеська академія
неперервної освіти Одеської обласної ради»,
м. Одеса, Україна

ІНТЕГРАТИВНА СТРАТЕГІЯ НАВЧАННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІВ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ

Анотація. *Метою роботи є фокусування уваги на понятті інтегрованого навчання, його цілісності, спільності та єдності дієвих структурних одиниць і спроба вибудовування стратегії інтегрованого навчання. Особлива увага приділяється визначенню ключових понять: інтеграція, інтеграція в освіті, міжгалузєва інтеграція, інтеграція компетенцій, інтегроване навчання, педагогічна інтеграція, інтеграція цифрового інструментарію, інтеграція педагогічного інструментарію, інтегративна стратегія навчання тощо.*

Ключові слова: інтеграція, міжпредметна інтеграція, горизонтальні/вертикальні міжпредметні/міжгалузеві зв'язки, інтеграція цифрового інструментарію, інтеграція педагогічного інструментарію, синхронізація змістового наповнення уроку, синхронізація структурних одиниць уроку.

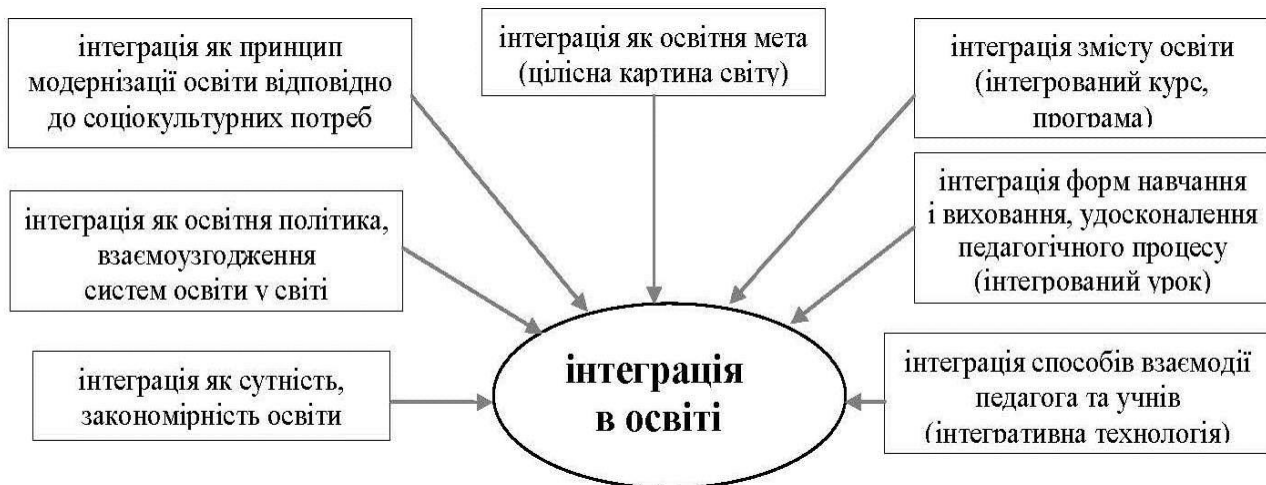
Постановка проблеми. Нова українська школа є школою навчання та розвитку компетентностей. Часи змінюються, і освітній процес слід адаптувати до потреб здобувачів освіти [12, с.5]. Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепція «Нова українська школа» щодо реформування освіти, інші нормативні документи регламентують зміни та ставлять її на **рейки сучасності**. Впровадження Державного стандарту базової середньої освіти вимагає реалізації принципово нових підходів, педагогічного інструментарію [12, с.18], вибору стратегій навчання, що реалізують ідеї Концепції «Нова українська школа» і спрямовані на досягнення очікуваних результатів Державного стандарту [3]. Серед основних стратегічних завдань реформи загальної середньої освіти в Україні є оновлення її змісту, що передбачає пошук нових підходів до структурування навчальних предметів на інтегративних засадах, розроблення технологій і засобів навчання для формування ключових компетентностей і наскрізних умінь як інтегративних якостей особистості [7, с.7].

Таким чином створюються трансформаційні виклики для освітян, одним із яких [1, с.13] є **інтегративна стратегія навчання**, яка базується на міжгалузеві/міжпредметні зв'язки у єдиному навчальному контексті, *інтегрованій взаємодії* педагогів різних освітніх галузей, зусилля яких спрямовані на синхронізацію тематики, змістового наповнення, структурних елементів уроку та дієвого педагогічного інструментарію.

Мета статті – сфокусувати увагу на понятті інтегрованого навчання, його цілісності, спільності та єдності дієвих структурних одиниць і спроба вибудовування стратегії інтегрованого навчання.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Інтеграція належить до числа найбільш поширених характеристик суспільних процесів і явищ. Проблеми інтеграції знань розглядають на міжнауковому, філософському, педагогічному рівнях [6]. Феномен освітньої інтеграції на філософському рівні вивчали українські вчені (С. Кленко, В. Кремень), у дидактичній площині (В. Ільченко, І. Козловська та ін.), у контексті специфіки навчання в початковій школі (Н. Бібік, М. Іванчук, О. Савченко, В. Тименко та ін.), у контексті процесуальності та результативності (І. Козловська), у контексті педагогічної інтеграції (Т. Засекіна тощо) [11, с.21].

На думку вченої Л. Масол інтеграція це – утворення або відновлення цілісності, вища форма взаємодії, оскільки вона передбачає не лише взаємовплив і взаємозв'язок, а й взаємопроникнення елементів, координацію їх дій. Це стан внутрішньої цілісності, зв'язності диференційованих частин і функцій системи, а також процес, що веде до такого стану [11, с.21]. Спираючись на аналіз та узагальнення науковця щодо різнопланових інтерпретацій цього педагогічного явища можна звести до наступної **класифікації освітньої інтеграції** (рис. 1) [11, с.23].

Мал. 1. Класифікація освітньої інтеграції (за Л. Масол).

«Енциклопедія освіти» визначає **інтегративний підхід в освіті**, як підхід, що веде до інтеграції змісту освіти, тобто доцільного об'єднання його елементів у цілісність, коли результатом

інтегративного підходу в педагогіці можуть бути цілісності знань різних рівнів – цілісність знань про дійсність; про природу з тієї чи іншої освітньої галузі, предмета, курсу, розділу, теми [6, с.23].

У роботі «Знаннява інтеграція як основа інтердисциплінарності педагогіки» О. Вознюк представила *КОНЦЕПЦІЮ інтеграції в освіті*, яка базується на таких *теоретико-методологічних основах*:

#принцип взаємодоповнюваності природничо-наукової методичної традиції й гуманітарних способів пізнання;

#синергетичний підхід (спільність закономірностей і принципів самоорганізації різних макросистем – фізичних, хімічних, біологічних, технічних, економічних, соціальних);

#системний підхід (інтеграція – система систем, результат систематизації вищого порядку);

#гносеологічний підхід (інтеграція – це спосіб і процес формування багатовимірної поліфонічної картини світу, заснованої на сполученні різних способів і форм осягнення дійсності; це також процес і результат становлення цілісності (холізму) – єдиної якості на основі багатьох інших якостей; принцип здійснення освітнього процесу, заснований на взаємному доповненні, комплементарності різних форм пізнання та засвоєння дійсності);

#герменевтичний підхід (інтеграція – це принцип, який виявляється в перетворенні всіх компонентів освітньої системи у напрямку об'єднання, узагальнення, розробки інтеграційних освітніх програм, навчальних курсів, уроків, заходів, отримання інтеграційних результатів освіти та ін.);

#діяльнісний підхід (інтеграція – це засіб, що забезпечує цілісне пізнання світу і здатність людини системно мислити при розв'язанні практичних задач; створення умов для формування в учнів особистісно-багатовимірної картини світу і пізнанні себе в цьому світі);

#інформаційний підхід (інтеграція – провідна тенденція оновлення змісту освіти – велика наукознавча проблема. Головним завданням тут є інтеграція каналів інформаційної взаємодії учнів і студентів зі світом в його цілісності та розмаїтті, актуалізація природних можливостей багатовимірного сприйняття дійсності. Об'єктами інтеграції в навчальному пізнанні можуть виступати: види знань, система наукових понять; закони, теорії, ідеї; моделі об'єктивних процесів);

#дослідницький підхід до навчання (з позицій розвитку особистості інтеграція створює умови для (виходу на вищий рівень осмислення буття; вдосконалення індивідуально-особистісного апарату пізнання; розвитку свободи мислення; сформованості креативності учнів) [2, с.709].

В освіті інтеграція з універсального поняття перетворюється на *педагогічну категорію*. Увагу дослідників привертають такі поняття, як «інтегративне навчання», «інтегративні навчальні програми», «інтеграція педагогічного інструментарію», «інтеграція цифрового інструментарію», «інтеграція мережевої взаємодії», «інтегративні стратегії навчання».

Виклад основного матеріалу. Відповідно, у кожній сфері й у кожному конкретному випадку процеси інтеграції й сам термін «інтеграція» мають свої особливості [8, с.13]. Термін «інтеграція» походить від лат. integer — цілий, integralis — цілісний, єдиний, неподільний, integratio — поповнення, відновлення. Інтеграція доцільна у тих випадках, коли існують елементи, які відокремлені один від одного й існують об'єктивні підстави для їх об'єднання [7, с.44]. Інтеграція — це процес взаємодії, об'єднання, взаємовпливу, взаємопроникнення, взаємозближення, відновлення єдності двох або більше систем, результатом якого є утворення нової цілісної системи, яка набуває нових властивостей та взаємозв'язків між оновленими елементами системи [9, с.9].

Т. Засскіна акцентує увагу, на те, що розглядаючи інваріантні характеристики інтеграції **М. Чапась** пропонує вважати її «системним утворенням, яке поєднує в собі: 1) *інтегративне ціле*, що є синтезом процесуальних і результуючих складових інтеграції; 2) *інтеграцію — процес*; 3) *інтеграцію — результат*, що відображає момент фіксації отримання в ході здійснення інтеграційного процесу певного інтегрального «продукту» [7, с.17]. У свою чергу, **Т. Засскіна** вважає, що інтеграція повинна отримати саме педагогічну інтерпретацію та пропонує визначення поняття: «*педагогічна інтеграція*, що передбачає пояснення, прогнозування конкретних проявів інтеграції та управління ними в межах предмета педагогіки відповідно до її завдань» [7, с.17]. Погоджуємося з автором щодо існування множинності інтерпретації педагогічної інтеграції й вважаємо це питання дискусійним.

Серед широкого спектра дефініцій досліджуваного поняття звернемо увагу на визначення, надане групою американських вчених на чолі з **Р. Гейл, П. Хагчингс, М. Хубер**, які розглядають **інтегративне навчання** як «процес розвитку здатності впізнавати, оцінювати та здійснювати зв'язки між суттєво відмінними поняттями, сферами діяльності, або контекстами». **Т. Родес**, розглядає інтегративне навчання як «властивість, що полягає в умінні будувати прості зв'язки між різними ідеями та досвідом, здатності поєднувати та переносити навчальний досвід у нові, складні ситуації, що виникають у контексті академічного навчання і за його межами» [16, с.5]. На думку дослідників

метою інтегрованого навчання є: сприяння формуванню в учнів цілісного уявлення про навколишній світ, системи знань і вмінь; сприяння досягненню якісної, конкурентоздатної освіти; створення оптимальних умов для розвитку мислення учнів у процесі вивчення загальноосвітніх предметів і предметів професійно-теоретичного циклу; сприяння активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках; сприяння ефективній реалізації розвивально-виховних функцій навчання [8, с.12].

Вважаємо, що при розгляді питань інтегрованого навчання слід також звернути увагу на можливості використання в освітньому процесі **інтегрованої стратегії навчання**.

Основні принципи інтегративної стратегії навчання включають:

#цілісність (уроки та навчальні матеріали розробляються таким чином, щоб вони охоплювали елементи різних предметів або тем, що допомагає учням бачити зв'язки та взаємозв'язки між різними дисциплінами та застосовувати знання в різних контекстах);

#застосування знань (учні навчаються застосовувати свої знання та навички в різних навчальних ситуаціях, що сприяє розвитку критичного мислення, проблемного розв'язання та творчого мислення);

#співпраця/взаємодія (учні співпрацюють між собою та з вчителем, обмінюються ідеями, думками та рішеннями. Це стимулює активну участь учнів у навчальному процесі та розвиток комунікативних навичок);

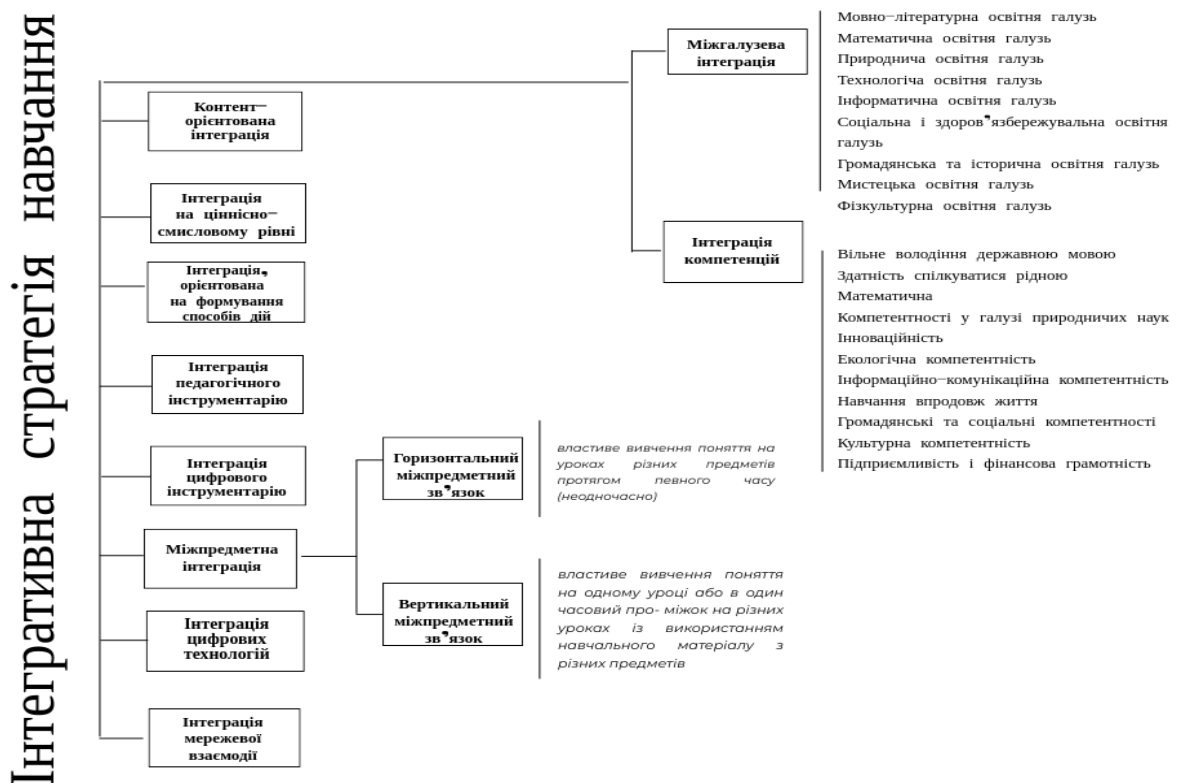
#контекстуальність (навчання проводиться в контексті реальних життєвих ситуацій або проблем, що дозволяє учням бачити практичну цінність своїх знань та навичок);

#автентичність (навчання стає більш реалістичним/релевантним, оскільки учні застосовують свої знання і навички у контексті реальних проблем або завдань);

#оцінювання (оцінювання в інтегративній стратегії навчання орієнтоване на розуміння та застосування знань, а також на розвиток навичок та компетентностей учнів. Оцінювання може включати проекти, портфоліо, рефлексію, самооцінювання тощо); **особистісний розвиток** (інтегративна стратегія навчання сприяє розвитку особистості учня, включаючи його творчість, самостійність, саморефлексію та впевненість у власних здібностях).

Відтак, можна стверджувати, що **інтегративна стратегія навчання** — це підхід до організації навчального процесу, який передбачає об'єднання/злиття різних навчальних предметів, тем або дисциплін у єдиний, цілісний новий/оновлений контекст.

Метою такої стратегії є забезпечення глибокого розуміння, зв'язків і взаємозв'язків між різними сферами знань. Щодо інтеграції освітнього процесу розглядаються різні підходи та стратегії інтегративного навчання (мал. 2).

Мал.2. Інтегративна стратегія навчання

Розглянемо **СКЛАДОВІ стратегії інтегрованого навчання** з орієнтацією на продуктивно-інтегративні практики та підходи, що передбачає:

▪ **Міжпредметна інтеграція може бути внутрішньогалузева** – тобто поєднувати зміст предметів однієї освітньої галузі або міжгалузевої, коли передбачає одночасне опанування предметів різних галузей. Вона є синтезом об'єктів, явищ і процесів реальної дійсності, що складають зміст освітнього процесу і методологію його реалізації, здійснює відчутний позитивний вплив на всі сторони навчального процесу та забезпечує учням змогу досягти запланованих освітніх результатів. Сучасне розуміння інтегрованого навчання за сутністю є реалізацією міжпредметної інтеграції змісту освіти [14, с.118].

✓ **Горизонтальний міжпредметний зв'язок** здійснюється тоді, коли інтегровані предмети вивчаються відірвано в часі (наприклад, впродовж тижня, місяця) [10].

✓ **Вертикальний міжпредметний зв'язок** можна спостерігати, якщо інтегровані предмети вивчаються в близьких часових межах (впродовж одного уроку, одного дня) [10].

▪ **Міжгалузева інтеграція** (*синхронізація/координація/розширення/цілісність горизонтів навчання*). Міжгалузева інтеграція сприяє розширенню горизонтів навчання та створенню зв'язків з різних галузей, забезпечуючи не просте їх підсумовування, а нову якість, [7, с.244]. Інтеграція здійснюється на основі синхронізації, координації навчальних/модельних програм, яке усуває дублювання навчального матеріалу, тематичне/змістове/часове узгодження процесуальних характеристик, суперечливе трактування однакових понять та забезпечує логіку формування базових понять [7, с.248] (*мовно-літературна освітня галузь, математична освітня галузь, природнича освітня галузь, технологічна освітня галузь, інформатична освітня галузь, соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь, громадянська та історична освітня галузь, мистецька освітня галузь, освітня галузь «Фізична культура»*) [3].

▪ **Інтеграція компетенцій** (*фактор професійно-інноваційного розвитку*). Інтеграція компетенцій (*знання/вміння/ціннісні орієнтири*) забезпечує повноту та ефективність виконання завдань, сприяння ефективному використанню ресурсів та розвитку інноваційних рішень. Знання/вміння/ціннісні орієнтири створюють канву, яка є основою для самореалізації учня, як особистості/громадянина/професіонала [14, с.5] (*вільне володіння державною мовою здатність спілкуватися рідною, математична, компетентності у галузі природничих наук, інноваційність, екологічна компетентність, інформаційно-комунікаційна компетентність, навчання впродовж життя, громадянські та соціальні компетентності, культурна компетентність, підприємливість і фінансова грамотність*) [3].

▪ **Контент-орієнтована інтеграція**, або інтеграція на основі змісту навчальних предметів (*інтеграція змісту*). Контент-орієнтована інтеграція навчальних предметів реалізується у формі тематичного навчання: це навчання на основі **об'єднання навколо однієї теми** знань з різних навчальних дисциплін [13, с. 119].

▪ **Інтеграція, орієнтована на формування способів дій** (*інтеграція навичок*). Інтеграція на рівні способів дій реалізується у межах навчальних предметів або/чи в процесі тематичного навчання. Учитель сприяє формуванню в учнів наскрізних умінь та ключових навичок на більшості уроків у певний проміжок часу поступово ускладнюючи [13, с.119].

▪ **Інтеграція на ціннісно-смысловому рівні** (*інтеграція перспектив*). Інтеграція на ціннісно-смысловому рівні реалізується наскрізно на всіх навчальних дисциплінах (базується на спільних для різних предметів смислах і цінностях, що складають основу орієнтацій і ставлень учнів) [13, с.119].

▪ **Інтеграція мережевої взаємодії** (*інтеграція освітніх спільнот*) Інтеграція мережевої взаємодії – це дієвий механізм, завдяки якому відбувається широкий діапазон діалогу – взаємодії – взаємоповаги – спільноті (*залучення, підтримка, консалтингова допомога, фасилітація, зворотній зв'язок, мобільність*) і багатостороння комунікація – «педагог-учень-учні», «педагог-учні-батьки», що дозволить масштабувати дієві успішні практики тощо.

▪ **Інтеграція цифрового інструментарію** (*інтеграція цифрових освітніх ресурсів*). Інтеграція цифрового інструментарію передбачає змішування спектра цифрових ресурсів (*програми, додатки, платформи, сервіси тощо*), результатом якого є утворення цифрового продукту з оновленими/новими властивостями.

▪ **Інтеграція цифрових технологій** (*цифровий освітній екопростір*). Інтеграція цифрових технологій створює можливості для навчального діалогу/інтегративного цифрового екопростору, спрямованого на інтенсифікацію освітнього процесу [15, с.9] та забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку кожної особистості.

▪ **Інтеграція педагогічного інструментарію.** Інтеграція педагогічного інструментарію передбачає об'єднання педагогічного арсеналу/створення освітніх сумішей [11, с.7] у тих пропорціях, які найкраще підходять до конкретної навчальної ситуації, в результаті якого відбуваються трансформаційні процеси, що дозволяє педагогам обирати/визначати характер і спосіб діяльності вчителя та учнів.

Пропонуємо розглянути **АЛГОРИТМ інтегрованої взаємодії педагогів різних освітніх галузей** (схема 1), зусилля яких спрямовуються на синхронізацію тематики, змістового наповнення, структурних елементів уроку та дієвого педагогічного інструментарію: **формування навчального кейса → розбудова комунікації → мережева взаємодія.** Прикладом є *схема-сценарій* змішаної/інтегративної стратегії навчання, що передбачає:

▪ **Контент-орієнтована інтеграція** націлена на *формування навчального кейсу шляхом змішування:*

- ✓ **текстового контенту** (конспект теоретичного матеріалу, глосарій);
- ✓ **медіаконтент** (відеоролики за змістом уроку, мікронавчання, подкаст);
- ✓ **навчально-методичних ресурсів до уроку** (інтелект-карта, зразки таблиць і схем, перелік літературних та інтернет-джерел);
- ✓ **тестових завдань** для закріплення теоретичного матеріалу;

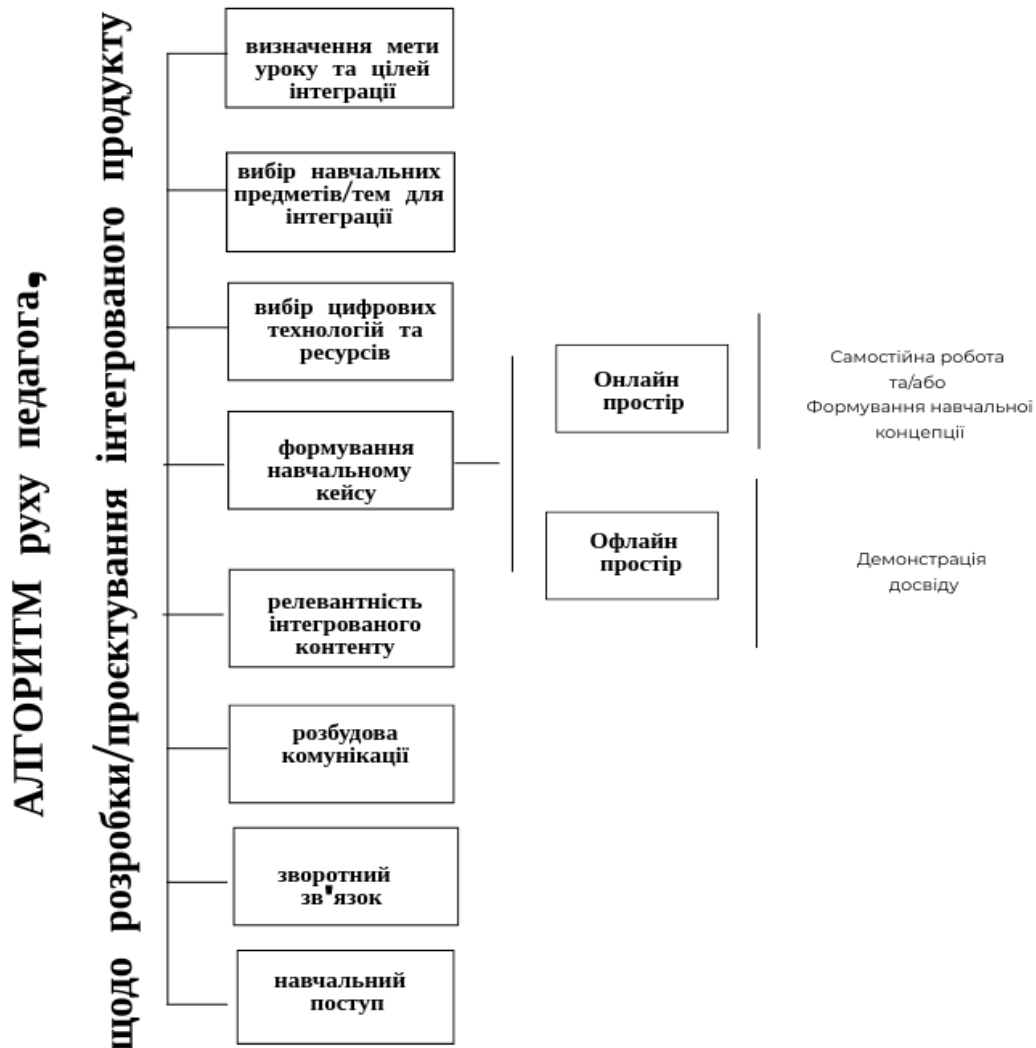
▪ **Інтеграція педагогічного інструментарію** розглядається в контексті *розбудови комунікації «педагог – учень/учні»* через інтеграцію цифрового/педагогічного інструментарію;

▪ **Інтеграція мережевої взаємодії** забезпечує спілкування/підтримку, консалтингову допомогу, фасилітацію, зворотний зв'язок, рекомендації з виконання завдань поточного заняття тощо.

Схема — сценарій «Ротація станцій»		
Тема:		
Мета:		
Компетентності:		
Локація/Станція «НАЗВА»	Локація/Станція «НАЗВА»	Локація/Станція «НАЗВА»
Мета:	Мета:	Мета:
Діяльність:.	Діяльність:.	Діяльність:.
Час:	Час:	Час:
Завдання:	Завдання	Завдання:
Рефлексія загальна:		
Робота онлайн/офлайн:		
Час:		
Примітки:		
Мережева взаємодія		

Схема 1. *Схема-сценарій змішаної/інтегративної стратегії навчання підмоделі «Ротація станцій»* [4].

Пропонуємо розглянути **АЛГОРИТМ** руху педагога, щодо розробки/проектування інтегрованого продукту (мал. 3).

Мал. 3. Алгоритм руху педагога, щодо розробки/проектування інтегрованого продукту.

Деталізуючи освітні процеси, які відбуваються в різному форматі навчання, звертаємо увагу на наступне (*навчальний маршрут, час, місце локації, темп навчання, інтеграція онлайн/офлайн*):

Онлайн простір. Самостійна робота та/або Формування навчальної концепції: учні самостійно опрацьовують кейс навчальних матеріалів, визначаючи власну траєкторію руху: ознайомлення з теоретичним матеріалом → ознайомлення з інтернет-ресурсами → перегляд відеоконтенту → проходження тестових завдань/опитувальників → обговорення у форумі.

Офлайн простір. Демонстрація досвіду: обговорення, дискусії/ дебати на основі засвоєного матеріалу, інтерактивні вправи, проекти, які сприяють інтеграції різних навчальних предметів або тем. Групова /колективна діяльність. Співробітництво та соціальна взаємодія.

Рефлексія (офлайн/онлайн простір). Навчальний поступ.

Розглянемо схему-сценарій 2, який є прикладом змішаної/інтегративної стратегії навчання (*підмодель перевернутий клас*), що передбачає **трансдисциплінарний підхід**, а саме: *розробка програми/сценарію/проєкту на основі запитів учнів, формування наскрізних умінь в конкретному контексті.*

Орієнтовна схема-сценарій «Перевернутий клас»		
Тема:		
Клас:		
Мета:		
Компетентності:		
Мережева взаємодія:		
Онлайн завдання:	Мета онлайн:	Ключові компетентності
Офлайн завдання:	Мета офлайн:	Ключові компетентності
Рефлексія (офлайн/онлайн простір). Навчальний поступ.		

Схема 2. Схема змішаної/інтегративної стратегії навчання підмоделі «Перевернутий клас» [5].

Перспективи подальших напрацювань ми вбачаємо в проектуванні/розробці/масштабуванні дієвих практик інтегрованого навчання діяльності педагогів освітніх галузей базової середньої освіти (кейс з практичними наробками: конструктор уроку/уроків, схема сценарії, шаблони, чек-листи тощо).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Академія педагогічних наук України. (2008). *Енциклопедія освіти*. У ред. В. Г. Кременя. Київ: Юрінком Інтер.
- Балашенко, І. В. (2023). Стратегічний пріоритет у розвитку сучасної освіти. *Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку»* (с. 13). Одеса. URL: https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/11739/633271/sitepage_202/files/broshyura07_06_23.pdf
- Вознюк, О. В. (2013). Знаннева інтеграція як основа інтердисциплінарності педагогіки. У Z. Szarota & F. Szioska (Ред.), *Interdyscyplinarnosc pedagogiki i jej subdyscypliny* (с. 707-717). Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji.
- Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України № 898 від 30.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
- Дерябіна, С. В. (2023). Схема — сценарій змішаної/інтегративної стратегії навчання підмоделі «Ротація станцій» URL: https://drive.google.com/file/d/1KeNL6vBYXSgGKKJT0Sz_XLxyuprbuwg/view
- Дерябіна, С. В. (2023). Схема змішаної/інтегративної стратегії навчання підмоделі «Перевернутий клас». URL: https://drive.google.com/file/d/1j_fl38NWqn2Ua7Onc-qpsI4ezFj3zmn/view
- Засекіна, Т. М. (2020). *Інтеграція в шкільній природничій освіті: теорія і практика* [Монографія]. Педагогічна думка.
- Інтегроване навчання: тематичний і діяльнісний підходи (Частина 2). [Ел. ресурс]. – URL: [https://nus.org.ua/articles/integrované-navchannya-tematychnyj-i-diyalnisnyj-pidhody-chastyna-2/B8\).pdf](https://nus.org.ua/articles/integrované-navchannya-tematychnyj-i-diyalnisnyj-pidhody-chastyna-2/B8).pdf)
- Ларіонова, Н. Б., & Стрельцова, Н. М. (2018). *Інтегративний підхід: актуальність, сутність, особливості впровадження в умовах початкової школи: навчально-методичний посібник*. Харків: Друкарня Мадрид.
- Масол, Л. М. (2020). ІНТЕГРАЦІЯ? ІНТЕГРАЦІЯ. ІНТЕГРАЦІЯ ІНТЕГРАЦІЯ! (Поліцентрична інтеграція змісту загальної мистецької освіти). *Мистецтво та освіта*, 1(95), 20-27. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/722641/1/>
- Міністерство освіти і науки України. (2020). Реформа НУШ: новий Стандарт для базової освіти. Аналітичний звіт публічної консультації. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrschool/2020/1214/Zvit%20NUSH%2026.11.2020.pdf>

Плясецька, С. О. (Ред.). (2017). *Інтегративний та компетентнісний підхід до викладання предметів*: методичний альманах. Таврійськ: ЗОШ № 5.

Пометун, О., & Гупан, Н. (2022). Методологія створення інтегрованого курсу з історії та громадянської освіти для 5-го класу (на прикладі модельної програми й підручника «Досліджуємо історію і суспільство»). *Проблеми сучасного підручника*, Випуск 28, 115-232. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/731919/>

Реформа НУШ: новий Стандарт для базової освіти. Аналітичний звіт публічної консультації, що тривала протягом червня 2020 року, були організовані Міністерством освіти і науки України за сприяння Національного Демократичного Інституту та ВІ «Активна Громада» від Інституту «Республіка» та Українським Інститутом розвитку освіти. (2020). Київ.

Гриневич, Л. М., Морзе, Н. В., Вембер, В. П., & Бойко, М. А. (2021). Роль цифрових технологій у розвитку екосистеми STEM-освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 83(3). URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/articl...>

Шкарлет, С. М. (Ред.). (2022). *Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проектна діяльність: Науково-методичний збірник*. Київ-Чернівці: Букрек. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna>

Rhodes, T. (2010). *Assessing Outcomes and Improving Achievement: Tips and Tools for Using Rubrics*. Association of American Colleges and Universities

REFERENCES

Akademiia pedahohichnykh nauk Ukrainy. (2008). *Entsyklopediia osvity*. U red. V. H. Kremenii. Kyiv: Yurinkom Inter.

Balashenko, I. V. (2023). *Stratehichniy priorytet u rozvytku suchasnoi osvity*. Materialy V Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Pedahohichna nauka i osvita u suchasnomu vymiri: problemy i perspektyvy rozvytku» (s. 13). Odesa. URL: https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/11739/633271/sitepage_202/files/broshyura07_06_23.pdf

Vozniuk, O. V. (2013). *Znannieva intehratsiia yak osnova interdystsyplinarnosti pedahohiky*. U Z. Szarota & F. Szioska (Red.), *Interdyscyplinarnosc pedagogiki i jej subdyscypliny* (s. 707-717). Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologi Eksploatacji.

Derzhavnyi standart bazovoi serednoi osvity, zatverdzhenyi Postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy № 898 vid 30.09.2020 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>

Deriabina, S. V. (2023). *Skhema — stsenarii zmishanoi/intehratyvnoi stratehii navchannia pidmodeli «Rotatsiia stantsii»* URL: https://drive.google.com/file/d/1-KeNL6vBYXsGgKKJT0Sz_XLxyuprbuwg/view

Deriabina, S. V. (2023). *Skhema zmishanoi/intehratyvnoi stratehii navchannia pidmodeli «Perevernutyi klas»*. URL: https://drive.google.com/file/d/1j_f138NWqn2Ua7Onc-qpsI4ezFj3zmn/view

Zasiekina, T. M. (2020). *Intehratsiia v shkilnii pryrodnychii osviti: teoriia i praktyka* [Monohrafiia]. Pedahohichna dumka.

Intehrovane navchannia: tematychni i diialnisnyi pidkhody (Chastyna 2). [El. resurs]. – URL: [https://nus.org.ua/articles/integrovane-navchannya-tematychnyj-i-diialnisnyj-pidhody-chastyna-2/ B8\).pdf](https://nus.org.ua/articles/integrovane-navchannya-tematychnyj-i-diialnisnyj-pidhody-chastyna-2/ B8).pdf)

Larionova, N. B., & Streltsova, N. M. (2018). *Intehratyvnyi pidkhid: aktualnist, sutnist, osoblyvosti vprovadzhennia v umovakh pochatkovoї shkoly: navchalno-metodychni posibnyk*. Kharkiv: Drukarnia Madryd.

Masol, L. M. (2020). *INTEHRATsIIa? INTEHRATsIIa. INTEHRATsIIa INTEHRATsIIa!* (Politsentrychna intehratsiia zmistu zahalnoi mystetskoї osvity). *Mystetstvo ta osvita*, 1(95), 20-27. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/722641/1>

Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2020). *Reforma NUSH: novyi Standart dlia bazovoi osvity*. Analitychni zvit publichnoi konsultatsii. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrschool/2020/1214/Zvit%20NUSH%202020.11.2020.pdf>

Pliasetka, S. O. (Red.). (2017). *Intehratyvnyi ta kompetentnisnyi pidkhid do vykladannia predmetiv: metodychni almanakh*. Tavriisk: ZOSH № 5.

Pometun, O., & Hupan, N. (2022). *Metodolohiia stvorennia intehrovanoho kursu z istorii ta hromadianskoї osvity dlia 5-ho klasu (na prykladi modelnoi prohramy y pidruchnyka «Doslidzhuemo istoriiu i suspilstvo»)*. *Problemy suchasnoho pidruchnyka*, Vypusk 28, 115-232. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/731919/>

Reforma NUSH: novyi Standart dlia bazovoi osvity. Analitychni zvit publichnoi konsultatsii, shcho tryvala protiahom chervnia 2020 roku, byly orhanizovani Ministerstvom osvity i nauky Ukrainy za spriannia Natsionalnoho Demokratychnoho Instytutu ta VI «Aktynva Hromada» vid Instytutu «Respublika» ta Ukrainyskym Instytutom rozvytku osvity. (2020). Kyiv.

Hrynevych, L. M., Morze, N. V., Vember, V. P., & Boiko, M. A. (2021). Rol tsyfrovyykh tekhnolohii u rozvytku ekosystemy STEM-osvity. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia, 83(3). URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itl/article>

Shkarlet, S. M. (Red.). (2022). Osvita Ukrainy v umovakh voiennoho stanu. Innovatsiina ta proiektna diialnist: Naukovo-metodychnyi zbirnyk. Kyiv-Chernivtsi: Bukrek. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna>

Rhodes, T. (2010). Assessing Outcomes and Improving Achievement: Tips and Tools for Using Rubrics. Association of American Colleges and Universities

Svitlana Deriabina,

Senior Lecturer at the Department of Teaching Methods and Content of Education,
Odessa Regional Academy of In-Service Education, Ukraine

Regina Nikitenko,

Senior Lecturer at the Department of Teaching Methods and Content of Education,
Odessa Regional Academy of In-Service Education, Ukraine

Olena Cheshenko,

Methodologist of the scientific and methodical laboratory of science, mathematics, informatics and STEM education of the Department of Teaching Methods and Content of Education KZVO «Odesa Academy of Continuing Education of the Odesa Regional Council», Odessa, Ukraine

INTEGRATIVE LEARNING STRATEGY IN THE ACTIVITIES OF EDUCATIONAL FIELD TEACHERS

Abstract. *The method of work is focusing attention on the concept of integrated learning, its integrity, commonality and unity of effective structural units and an attempt to build an integrated learning strategy. Particular attention is paid to the definition of key concepts: integration, integration in education, interdisciplinary integration, integration of competencies, integrated learning, pedagogical integration, integration of digital tools, integration of pedagogical tools, integrative learning strategy, etc.*

Key words: *integration, interdisciplinary integration, horizontal/vertical interdisciplinary/interdisciplinary connections, integration of digital tools, integration of pedagogical tools, synchronization of content content of the lesson, synchronization of structural units of the lesson.*

Дата надходження до редакції 07.04.2023

© Дерябіна С., Нікітенко Р., Чешенко О., 2023

УДК 371.38

Мурсалимова Ірина Іванівна,

консультант гуманітарного напрямку,
Комунальна Установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників»
Саф'янівської сільської ради
Ізмаїльського району Одеської області,
Ізмаїл, Україна
safcrpp@ukr.net

БАЖАННЯ ТА КРЕАТИВНІСТЬ – ШЛЯХ ДО ЗМІН ТА УСПІХУ.

Анотація. *Нова українська школа – це ключова реформа Міністерства освіти, головна мета якої створити школу, в якій буде приємно навчатися і яка надаватиме не тільки знання, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті. Нові Державні стандарти переосмислюють підхід до того, чого саме та як саме ми навчаємо дітей. Нова українська школа має формувати уміння, «м'які» навички, потрібні для життя у XXI столітті. Навчальний процес має бути організований у такий спосіб, щоби спонукати кожного учня бути активним його учасником, а не пасивним «отримувачем» знань і оцінок. Має бути створена така атмосфера навчання, за якої учні не бояться «йти на ризик» – ставити запитання, робити помилки й показувати, чого вони ще не вміють або не знають.*

Ключові слова: *Нова українська школа, інтегроване навчання, STEM освіта, педагогічний досвід.*